

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 4 forint.
Félévre 2 forint.
Negyed évre 1 forint.

SZERKESZTŐSÉG:

Hubacsek Pál ügyvéd irodájában,
hova a lap szellemi részét illető
közlemények és a pénzküldemé-
nyek is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátsó (4-ik) oldala 20 helyre
van beosztva. Egy hely ára 90 kr.
Kincstári bélyegilleték külön 30 kr.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr.
Bérmendetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el. Kéziratok
vissza nem adatnak.

MEGJELEN: MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztők:
HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.
Kiadó tulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KRAJCÁR.

ARATÁS ALATT.

II.

A kereskedelmi ministeriumhoz érkezett s összeállított adatok szerint 4,471.907 hold terület volt ez évben búzával bevetve. A rozs, árpa, zab, köles, repcevetések az ötöd-fél millió holdat rendes körülmények között több, mint haladják és így egy-egy kaszára 10 hold vetés aratását számítva, egy millió aratónak kell kiállni.

Az ország munkás lakosainak jelentékeny száma tehát a nyári hónapokon át tűzhelyétől távol — gyakran messze vidéken — túri a legnehezebb munka között a legnagyobb meleget, túri a gyakori zivatart, az esetlegi hideg éjjeleket és mindezeket legtöbb esetben hajlék nélkül!

Azon körülmény, hogy a fent kitüntetett földek egy része kisebb birtokosok, gazdálkodók, haszonbérlok kezén lévén, az azoknál szükséges munkás egyéneknek, helylyel közzel — habár szűken is — lakást adnak, tekintetbe alig vehető, mert a nagybirtokosok, nagybérlok foglalkoztatják a legtöbb munkás egyént, azoknál pedig, az ily lakásadásáról eddigelé szó nem volt és nincs is.

Nem sok időn át lesz azonban ez így. A mindinkább kényelemhez szokott nép igényekkel fog fellépni, melyek esetleg kielégithetők lesznek, — de kétségtelenül a munkás hátrányára, a mennyiben a kényelmesebb lakással a munka gyorsasága fog csekélyebb lenni, a lakhatás a gabonák elérésével fog karöltve járni.

Nem véljük tehát célszerűnek, hahogy munkás lakásokat állítanának a gazdák az arató részére — de kellőleg gondoskodni kellene arról, hogy az arató zivatarban, ünnepeken, pihenés idején védve legyen az időjárás ellen, munkaszünet idején eltörődött testének a szükséges nyugalmat igényeinek megfelelő módon megadhassa.

Vidékünkön a dolog mintegy szokászerűen megy és folyik. A falvak és városok nem oly távol fekvők, hogy az arató ünnepekre haza ne mehessen, — de rossz idő multával is gyakran haza megy és otthon várja, míg ujjolag munkába állhat, egy pár óra alatt kocsin, avagy gyalog a tett helyén van és tovább végzi megkezdett munkáját; ott azonban, hol nemcsak városok és falvak fekszenek távol az aratás színegyétől, hanem munkaerő hiányán távol vidékekről szállítják az aratót; ott, hol óriási területű sikságok, távol fekvő majorságok gátolják az aratót a fedél alá meghuzódásban: — célirányosnak látjuk az ugynevezett repülő sátrak felállítását.

Szükséges és célszerűnek látjuk pedig eme, habár csak időleges és kezdetleges lakások felállítását, mert a munkás tetten kívül, megkívánja azokat a munkás tápláléka is. Az arató, ki — mint kifejtettük — 17-19 órán át dolgozik, igényt tart és méltán igényelhet is egy kis jó ételt napjában legalább kétszer. Tegyük föl, hogy az illető arató egy 1000 holdas birtok közepén arat, tehát mintegy 5—600 hold távolban a majortól, jó időben ugyan a tarlón főzi meg, úgy a hogy tudja, ételét, ámde rossz időben, zivatarban védtelen; hogy pedig minden étkezés idejére — a távol fekvő majorba menjen és onnan vissza, túl sok időt igénylő, kint a szabadban pedig, napestig egyébként is száraz kenyere csonttá szárad, — esőben ismét kovásszá lesz.

Egy-egy ily sátor megadja az eddig nélkülözött kényelmét, megvédi a gyengébbeket a megbetegedésektől és megadja a méltán érdemelt pár órai pihenő zavartalan-ságát.

Visszatérendünk még munkásaink lakviszonyaira, táplálkozására és szokásaira, jelenben még jószágainknak az aratás alatt mikénti kezeléséről, takarmányozásáról szólnunk.

Kárhoztattuk már e helyütt ismételtelen minden talpalatnyi földünk felszántását, réteink, kaszálóink termő földdé káros átváltoztatását; ecseteltük, mily káros következményei voltak a multban a fenti ténykedésből folyó jószágállományunk kevesbültének; de talán nem mondunk egyebet tiszta valónál, ha állítjuk, hogy réteink és kaszálóink, legelőink hiányát legjobban érezzük az aratás előtt, de aratás alatt is.

Drága pénzen vettük mi a kaszálóból, legelőből lett szántót, mert hiszen mindennapi, hogy idegen vidékekre kell jószágunkat hajtani nyaraltatás végett. A hajtás alkalmából költségeink vannak, nem csekély munkaerő fecsérelettel el a hajtók mulasztása által, szükséges és célszerű, hogy a gazda, avagy megbizottja, a pusztán levő jószágot egy párszor megtekintse a legeltetés idején alatt: mindez költséggel, fáradsággal, munkamulasztással jár, s ha még hozzá számítjuk a gulyás bérét és annak mellékjárulmányait és végül kifizetjük a nyaraltatási taksát: — bizony drága mulatság az idegen területeni legeltetés. Ez az egyik módja jószágunk takarás alatti takarmányozásának. Drága is, célszerűtlen is; mert az összes legeltetési díj egész idényre fizettetik, pedig a jószág csak 7—9 héten át van oda, hazajövén a legnagyobb részt homok talaju le-

gelőről, jószágunk körme töredezik s gyakori eset, hogy egész nyárra haszonvetlenné válik egyik vagy másik ökor.

Czélserűnek látjuk tehát a takarás előtti és alatti takarmányozás tekintetéből azt, ha igás marhákat nem adjuk legelőre, hanem otthon tartjuk és látjuk el. A gazda, cséplés avagy nyomtatás idején, polyva készletét lehetőleg száraz helyre, föld alá rakassa össze jól és iparkodjék azon, hogy az dudvává ne legyen, — sertés és egyéb házi állat által szélylyel ne durassék! Rakjuk őszszel nagyobb gonddal össze kukoricaszár készletünket, a gabonaműekből kirostált és magválasztó által kivett magvakat a szükséghez mérten daráltassuk meg és adassunk igás jószágunknak Szt.-György napjától 5—6 héten át füllesztett takarmányt, vessünk őszszel a valószínű szükségletet fedező rozst takarmányul és füllesszük azt zölden jó polyvával: jószágunk jó erőben marad, minden percben kezünknel lesz és felhasználható. Megejtett számadás szerint kevesebb költséggel járó takarmányozás, mint a legeltetési módszer.

Föltéve, de meg nem engedve, hogy a helyi viszonyok, takarmány hiány nem engednék meg az otthoni nyaraltatást, akkor is célszerűbb és olcsóbb a vett szalma, polyva darával tartani a jószágot, mint pusztára adni, mert a kukorica, dohány, misling, köles, repceföldek megszántása, azok ugarolása, a fekete ugar újbóli leszántása, nagyon is fedezik az esetleges több kiadást.

Csakis heverő jószágoknál látjuk a nyaraltatási rendszert helyesnek, célszerűnek és olcsónak, mert azok 5—6 hónapon át vannak kint legelőn.

Végezetül figyelemmel és azon legyünk, hogy minél gyorsabban végezzük az aratást, sietessük a nyomtatást, iparkodjunk mielőtt tudadni eladandó gabonánkon, mert fájdalom, csakis augusztus közepéig uraljuk mi a piacot, azontúlja világpiacon más államok versenyeznek velünk, még pedig nagy kárunkra!

KÖZSÉGI KÖZGYÜLÉSBŐL.

Érdekes közgyűlése volt e hó 5-én képviselőtestületünknek; csak azt sajnáljuk, hogy megint oly viharos jelenetek voltak, a melyek épen nem ille- nek egy képviselőtestület méltóságához, sőt tisztes- séges emberek között egyáltalában soha, semmi kör- ülmények között előfordulniok sem volna szabad. De egy bizonyos képviselő ur — úgy látszik sys- tematice akarja tönkre tenni a képviselő testület tekintélyét, — mert egész cynizmussal, egy arcizom megrándulása nélkül, csak úgy játszva üzi a mások becsületében való gázolást; s még különösebbnek azt találjuk, hogy midőn a botrányt már provokálta, s a becsületében megtámadott képviselő, talán han-

gosabban ad kifejezést indignációjának, hát ő áll be erkölcs predikátornak.

Egy időben már azt hittük, hogy az ily botrányos jelenetek véget értek; de fájdalommal tapasztaljuk, hogy ismételt gondoskodva lett róla, hogy a komoly és higgadt tanácskozásokat a szenvedélyesség váltsa föl.

El is tűnt már a remény végképén, hogy a higgadság és komolyság tartsa tanácskozásait; s nem is vélünk a bajon másképen segíthetni, ha csak a község az 1871. XVIII. t. c. alapján a törvényhatóság segélyét igénybe nem veszi.

A tárgyalás mente különben a következő volt:

A községi árvaletéti pénztár kezelésére vonatkozólag az előjáróság által készített szabályrendelet jóváhagyás végett a közigazgatási bizottsághoz beterjesztetni rendeltetett.

Kéry János pálinka mérési regale jog bérlőnek azon bejelentése, hogy bérletét Stern Salamon, Megyeri Pál és Schönfeld testvérek mindszei lakosokra átruházta, tudomásul vétetett, az átruházást, miután új bérlők a nagy pince átalakítását nem kívánják, a képviselő testület helyben hagyta s utasította a regale jog kezelésével ideiglenesen felruházott bizottságot, hogy Stern Salamon és társaival a szerződést kösse meg.

A tanfelügyelőség megkeresése következtében két tanítónak a budapesti országos kiállítás megtekintésére leendő felküldése, s e célból a tanfelügyelő által kívánt 15—15 forintnak a házi pénztárból kiutalványozására elhatározatott; azonban a felküldendő tanítók személyének megválasztása a tanfelügyelőre bízott.

Hoics János ludasoldali tanyai tanítónak az iskolaszék által történt nyugdíjazása helyben hagyatott, s részére 80 frt évi nyugdíj, havi egyenlő részekben előre fizetendőleg megszavaztatott, s ugyanez alkalomból a ludasoldali tanyai iskolába egy okleveles tanítónak választása és ehhez képest a fizetésnek 200 frtről 300 forintra fölemelése elhatározatott.

Kis Pál Borbála özv. Judik Ágostonnének a szegényi pénztárból 15 frt. segély lett megszavazva.

Missuray Anna elhalt ujosztási leányiskolai tanítónő testvérének, Missuray János esztergomi tanítónak kérelme folytán, a nevezett tanítónő gyógyítási és temetési költségei fedezésére egy évnegyedi fizetése kiutalványoztatott.

Nunc veni ad fortissimum virum. Az uradalom állítólag betiltotta a Tisza partról a homokhordást. Nekünk ugyan nincs tudomásunk róla; de ha cselekedte, rosszul cselekedte. No, de fölvetett az a kérdés, tehát intézkedni kellett.

Misem volt természetesebb, mint hű bele Balázs módjára fejje a falnak nem rohanni, hanem végére járni a dolognak, s megtudni, ha valjon az a tiltó rendelet illetékes helyről jött-e, avagy nem? Ily nemű indítvány meg is lett téve; de Haasz képviselő ur ezzel nem elégedett meg, hanem rohant volna neki egyenesen a pernek, a melyhez, minthogy a képviselő testület hozzá nem járult, megkezdődött a hajszja a magán becstület ellen. Lett azután éktelelen zaj és lármá, aminek következtében a képviselő testület tagjai kilenczted részben eloszlottak, az ott maradtak azután utasításul adták az előjáróságnak, hogy járjon el az ügyben s eljárása eredményéről tegyen a képviselő testület elé jelentést.

Az egyiptomi szembetegség gyógykezelése ügyében tett intézkedésekről az előjáróság részéről beadott jelentés, ugyszintén Pap Ákos községi jegyzőnek azon bejelentése, hogy részére a szbírói hivatal 6 heti szabadságidőt engedélyezett, s hogy azt e hó 16-ik napjától veszi igénybe, — tudomásul vétetett.

Referens.

Levelzés.

Tekintetes szerkesztőség!

A „Kecskemét“ f. évi június hó 14-én megjelent 24. száma a „Mindszent-Szegvár-vidéke“ című rovat 2. szakaszában iskoláinkról is megemlékezik; sőt terhelőleg vádol is, — ezen vádra a tanító-testület választ küldött a tény megvilágosítása végett a nevezett lap szerkesztőségéhez, azon reményben, hogy minden loyális lapnál, a hol a vád emeltetik, adatik hely a védekezésnek is.

Azonban ebben csalatkozva, tisztelettel fölkerjük a tek. szerkesztőséget, hogy becses lapjában ezen sorainkat fölvenni szíveskedjék.

Válaszunk a következő!

Ugylátszik t. referáló ur, hogy ön a tantgyból is „pártkérdést“ szeretne csinálni, csak hogy az, az egyszer — miként a fenthivatolt cikke elég ekklatáns mutatja, — nem sikerült; mert a tantgytunk lealázása és eltemetésére tömörített ferde állításai oly hegyekké alakultak, mik nevetséges egeret szültek.

Menjünk csak sorba!

„Hogy a képviselő testület sietett (!) még az ujjában választott tagjai belépése előtt az iskolaszéket megalakítani,“ mit mondhatunk mást, mint azt: olvassa el cikkirő ur az 1868. évi XXXVIII. t. c. 117. §-ait, melyben kimondatik, „ha a képviselő testület ezen jogával nem él, vagyis ké-

sedelmeskedik az iskolaszéket mihamarabb megalakítani, a közig. bizottság fogja azt kinevezni;“ ezt a képviselő testület nem akarta, ezen szép joggal élni, kívánt és a 3 év letelvé az iskolaszéket megalakította.

Talán más a bibi t. ur?!

„Sajnosan tapasztaljuk, — írja referáló ur, — hogy községi iskoláink annyira kezdetleges állapotban vannak, miszerint a két, három, sőt négy évig az iskola küszöbét koptató kamasz*) gyermekek a betűzés mesterségénél nem viszik tovább, az olvasás, írás, számolás előttük egészen ismeretlen maradván.“

Ily tantgyi bírálásra nem mondhatunk mást, mint azon régi; de jó közmondást: „varga! ne tovább a kaptafánál,“ mert meglátszik, hogy a t. ur nem igen konyit a tanítás mesterségéhez, mivel hát ez a miénk mesterség ám!

Vegye tudomásul cikkirő, hogy a „betűzés“ már rég letűnt, az olvasás a kezdő osztályokban nem, mint olvasás fordul elő, hanem mint „írva-olvasás,“ s aki e módszer szerit mer tanítani, az cikkirő szerint nem jó tanító (!) tessék neki a silabizálás, a betűzés mellett maradni; hanem mi tanítók kötelességünk tudjuk és tudjuk azt, hogy melyik uton juthatunk leghamarabb a tanítványok előnyére, — oda, hova a kezdő osztályokban el kell jutni. Hogy 2—3, sőt 4 évig is eljár az a kamasz gyermek a kezdő osztályba, annak t. uram, tudja-e ki az oka? — A tanév megkezdődik, nem jön fel a tanítvány rendesen, hanem dec., jan., febr. sőt március végén, s 9—10 hónap helyett jár 1—2 hónapot, akkor nem két, három, négy esztendeig kell neki járni, hogy megtanulja a cikkirő által oly annyira óhajtott „betűzést,“ hanem 5 esztendeig! Igaz-e t. uram? De hogy még ekkor is megtanul-e, arról jót mi nem állunk; hogy miért, azt magyarázni fölöslegesnek tartjuk.

Hogy pedig mennyire nem áll cikkirő azon állítása, hogy az olvasás, írás és számolás egészen ismeretlen marad növendékeink előtt, arról a legközelebb lefolyt vizsgáink meggyőzheték azon szülöket és tantgy-barátokat, kik azokon megjelenni szívesek voltak. — Cikkirő is először meggyőződést szerzhett volna a valódi tényállásról, s akkor bizonyára nem érné azon vád, hogy „ha hallgatott volna, bölcs maradt volna,“ mig most, miután olyasmiről beszél, mihez nem ért, értekezik oly dolgokról, miket nem látott, nem tapasztalt, s mégis oly

*) Nem tartjuk illőnek a haza jövő reményeit ily lealacsonyító és durva kifejezéssel illetni, azonban ezuttal csak saját szavait idézzük cikkirőnek.

TÁRCSA

ZRINYI ILONA.

— TÖRTÉNETI BESZÉLT. —

(Folytatás.)

A derült délutánt, melyen Ilona napához érkezett, szép holdvilágos est követé.

Ilona gyóntatója, a derék pater Ordódy, a várkertben sétálgatott, szokása szerint egyedül, s mint igaz szerzeteshez illik, elmélkedvén... A kerítés fájáról egyszerre csak ijedve röppentek föl a madarak, a pater oda tekint s két köpenybe burkolt sötét alakot lát a fák közt a kapu felé vonulni.

A mint pedig befelé ment, az egyik a folyosón épen szembe jött vele, felismervén benne egykori tanuló- s jelenleg rendtársát, a nagyasszony gyóntatóját, a ravasz pater Kisst, hozzáérvén, szívélyesen üdvözlé, ez azonban, mintha észre sem venné, köpenyébe még jobban beburkolódva, szó nélkül ment tovább alig hallható léptekkel s egyszerre egy oldalajtón minden nesz nélkül eltűnt...

Ilona nem ismeré még jól napát, de Ordódy régen jól ismeré ennek gyóntatóját, Ujlaky uram pedig tudta a nagyasszony hajthatóságát s tetteiből következteté a ravasz Kiss fondorlatának sikerültét. S valóban, mit az említett tanácskozáson pater Ordódy és Ujlaky uram jövedéltek Ilonának, ha Munkácsra menne, ime alig mult el egy év, már teljesült.

Mert Ilona keblében mélyen gyökerezett a valóság, de azon megtisztult vallásosság, mely a kegyesség, a felebaráti szeretet, az Isten akarátáiban megnyugvás érzelmeiben találta kifejezését: a nagyasszony vallásos érzülete azonban hiányos volt; mert nem tudá, vagy csak nem tartá meg Üdvöztök ama lélekemelő szép tanát: „Szeressed felebarátodat, mint tennen magadat,“ és hogy felebarátunk minden ember kivétel nélkül, tehát szeretnünk kell még ellenségünket is.

Igy történt, hogy, mig Ilona szelid lelke viszsaborzadt minden üldözéstől; a pater Kiss által folyton tüzelt nagyasszony minden méltányosságot s keresztényi szeretet sértett a másként hívők irányában, a református lelkészeket és tanítókat családostul kiűzé birtokaiból, alattvalóit, jobbágyait fagatá, üldözé hitők miatt.

Munkácsra érkezte után pár nap mulva Ilonának, kit a béke angyalaként tekint minden ismerőse, már össze kellett koccannia napával.

Ugyanis utazását beszélvén el, az esti órákban felhozá a nagyasszony által elűzöttekkel találkozását s egypár gyöngé szóval kárhóztatá napának e tettét, ki erre egész dühbe jöve pattant fel, s oly leckét tartá e pártolástról és az új tan követőinek istentelenségéről és gonoszságairól, hogy szegény Ilona majd bosszankodva a gonosz rágalmakon, majd könyezve az elűzöttek iránti szánalom miatt, csakhamar meggyőződött gyóntatója és Ujlaky uram szavainak igazságáról.

A szennyes lelkű pater Kiss Imre eleinte csak rendtársára vetett majd kaján, majd megvető, lenéző tekintet, később azonban, — midőn Ilona és a nagyasszony politikai nézetekben is összekaptak, — annyira ment szemtelensége, hogy kész volt Ilona ellen tüzelni napát. Miután a nagyasszony látta, hogy mig ő csaknem imádólag ragaszkodik a bécsi kormányhoz s a kurucok iránt a legembertelenebb gyűlölettel viseltetik: menyé az iránt, mely családját oly iszonyuan sújtotta s a hazára annyi nyomort árasztott, sőt magát is zaklatá jószágaiban, semmi kép nem osztozhatott azon érzelmekben s ragaszkodásban, melyeket Zsófia nagyasszony némi tüntetéssel említett, a kurucokat pedig annyiban pártolá, hogy ezek a vallási és alkotmányos jogaikban szenvedett zaklatások miatt önvédelmükre ragadtak fegyvert; haragja annyira ment menyé iránt, hogy ezt üldözni kezdé s üldözé, mig végre egy évi együttlét után tört reménnyel, t. i. hogy napában szülői helyett szerető anyát, vagy legalább barátot találand, tért vissza regéi várába, hol a kanyargós utak mellett hervadó virágok könnyelt szemekkel fogadák s a fák sárgulni kezdő lombjai ezt susogák egymásnak: Istenem, hát most kell lehullanunk, midőn visszatért a mi tulajdonosunk?... s hol kesergéssel tölté el a szomorú telet s minden percét ugyszólva csak gyermekei nevelésének szentelé.

(Folytatjuk.)

vakmerő bírálatl lép a világ elé, csak azt mutatta meg, hogy igen szűk a látköre, s fel nem foghatjuk, miféle publikumnak vél egy ily halmaz ferdítéssel szolgálatot tenni?

Irja továbbá, hogy „aki valaha rendes iskolában tanult, ha nem volna is tanítóképesítése, — talán egy fogadatlan prókátor (!) — a gyermek elemi oktatását elvégezheti.” — Igen gyanus ez állítása cikkírónak különösen most, midőn 3 tanító állomásra is legközelebb pályázatot hirdet az iskolaszék.

Mit gondol uram, mi volna a tantúgyból, ha mindenki úgy gondolkodnék, mint ön? A mérnököt kineveznék bírónak? Az erdészt kuriai elnöknek? A jogász harangöntéshez fogna? A falusi kisbíróra ügyvédi dolgokat bízának? A tantúgyhoz minden kontár hozzá szólna?

A felügyeletet emlegeti t. ur, még pedig oly formán, mintha az iskolaszék a tanítókat a látogatásoktól fölmenteni akarná!

Ebben szintén csalódik cikkíró ur, valamint abban is, hogy az iskolaszék Mindszent község iskoláihoz csak két látogatót nevezett ki, a kik ön szerint „Mózes vallásuak.” Nem jól van informálva referáló ur, vagyis hát szavaival élve, „csakugyan nincs a népnevelési ügy titkaiba beavatva;” mert hát nem két, hanem négy iskolalátogató lett kiküldve az iskolák látogatására, hogy ebből kettő Mózes vallásu, tény; de miért itt ez szálkát t. ur épen az ön szemében, kinek minden politikai eslekvései csakis egy Mózes vallásu főtényező közreműködésével érvényesülnek? S miért csak a tantúgy teréről óhajtja a Mózes vallásuakat leszorítani? Ezt annál kevésbbé foghatjuk fel, miután iskoláink községi népiskolák!

Van a zsidóknak egy iskolájuk, egy tanítójuk, de ezen iskolába csak a vallás tanulása végett járnak a zsidó gyermekek; ez tehát szerintünk nem népiskola! Hogy cikkíró ur a Nagyszék nádasán keresztül Árgus szemével sem láthatja a különbséget az izraelita hitoktatói iskola és a községi népiskola közt, azt mi csak sajnálni tudjuk.

Azon további vádja, melyet a két tanyai tanítóról állít, vagyis hát Árgus szemével az „Ujvilág”-osságnál kifürkészett, határozottan valótlán, mert hát, hogy a „pusztai csárdákat összezárták, tisztességesen megverekedtek, véres fővel váltak el egymástól” stb. mind nem igaz.

Ellenben, ha nem is épen tanítóval, hanem már diplomás emberrel, sőt épen a cikkező urral csupán az antiszemita kódás végett megessett, hogy épen azon örömlünnep körül, melyen gyermekének fejére a keresztviz cseppjei esordultak, az ő fején sörös üvegekkel olyatén formán próbáltak csatornát ejteni, hogy míg az üvegek darabokra hullottak alá, addig fejére a jó hidegvizet dézsákkal hordani épen nem vala fölösleges. A mi a tanítókat illeti, annyit talán történhetett, hogy: „szemeikre fátyolt luzzott a fölállított batteriák gőze” ami már megtörtént másokon is, s nem tudjuk, vajjon a „Kecskemét”-ben produkált cikk nem hasonló batteriák gőzének presiója alatt látott-e napvilágot, annál is inkább, mert az egész cikk nem egyéb, mint handa-bandi irat.

Ezzel végeztünk.

A mindszenti tanítók.

Tekintetes szerkesztőség!

Tisztelettel kérem, méltóztassék az alábbi néhány sornak, — mely az „országos veres kereszt egyet” mindszenti fiókjának múlt hó 20-án tartott nyári mulatsága alkalmával történt felülfizetők neveit foglalja magában — becses lapja hasábjain — hirlapi nyugtázás végett helyt engedni.

Felülfizettek: Szalay Miklós 1 frt, Ujvári Antal 1 frt, Basa József 1 frt, Pity László 1 frt, Csók Lajos 1 frt, M. Balogh Péter 1 frt, Megyeri Pál 1 frt, Dr. Illés Zsigmond 1 frt, Dr. Kaufman József 1 frt, Vigh Gyula 2 frt, Wimmer János 1 frt, Zsarkó Ferenc 1 frt, Ivánkovits Imre 2 frt, Ivánkovits Sándor 5 frt, Horváth Pál 1 frt, Schlesinger Ferenc 1 frt, Viski István 1 frt, Farkas Béla 2 frt, Altver Bernát 2 frt, Kohn Adolf 2 frt, Kohn Mór 2 frt, Szobotka Gusztáv 1 frt, Szobotka Rezső 1 frt, Schönfeld Jeremiás 1 frt, Cicatricis Béla 1 frt, Vidovits

Antal 1 frt, Pokorny Tódor 1 frt, Pessina Ede 1 frt, Jenei Gyula 2 frt, Szónoki Béla 2 frt, Steingasser József 1 frt, Zsótér Mihály 1 frt, Hubacsek Pál 2 frt, Danicska József 2 frt, Veisz Lőrincz 4 frt, Kamocsay Sándor 1 frt, Gálik György 1 frt, Rözenbreuer József 1 frt, N. N. 1 frt, Pálfi Sándor 1 frt, Pártos I. 1 frt, Endrényi Imre 1 frt, Karesay Aladár 1 frt, Siághy Bálint 1 frt, Rácz Ignác 1 frt, Heszlényi József 1 frt, Polyák Rezső 1 frt, Pap Ákos 4 frt, N. N. 1 frt, N. N. 1 frt, N. N. 1 frt, N. N. 1 frt.

Összes fölülfizetés: 73 frt.

Összes bevétel: 200 frt.

Kiadás: 95 frt 92 kr.

Pénzmaradvány: 104 frt 08 kr.

E bevételi többlet mutatja, mily pártolásban részesült a „Vöröskereszt-egylet” bálja, mely pártolásért, valamint a fölülfizetésekért a t. közönségnek hálás köszönetét fejezi ki:

az elnökség.

Világfolyása.

A kolera gyors terjedése Spanyolországban sokkal nagyobb aggodalomra ad okot, semhogy felette napirendre térhetnénk. Alig pár hét előtt még csak egyes halálozási eseteket jelentett a táviró, ma már ezrével betegednek és halnak meg. A kolera tudvalevőleg Murcia városában tört s azóta gyorsan harapódzik. Befészkelte magát Madrid fővárosba is és legujabban Aranjuezben tört ki, melynek szerencsétlen lakosait Alfons spanyol király s. hó 2-án meglátogatta. Egész váratlanul, minisztereinek tudta és beleegyezése nélkül, csupán két hadsegéde kíséretében jelent meg Aranjuezben, melynek 6000 főnyi lakosából aznap 200-an betegedtek meg és 74-en haltak meg. Ha e számot Budapest lakosságához viszonyítjuk, ugy a mi fővárosunkban 5200 ember halt volna meg. A király utazását spanyol lapok röviden így írják le: A király egy hadsegéde kíséretében reggel hagyta el a palotát, miután két levelet hagyott hátra azzal az utasítással, hogy azokat csak 9 óra után adják át a címzeteknek: a királynénak és Canovas miniszterelnöknek. Az állomásfőnök csak kevéssel az elutazás előtt vette észre a királyt, a kinek szalonkocsit ajánlott föl; amit azonban a király nem fogadott el. Aranjuezben a király meglátogatta a kórházakat, beszélgetett az orvosokkal és ápolónőkkel s nagyobb összeget osztott ki az inségesek közt. Aranjuez rettenetes látványt nyújt. A város üzletei zárva vannak. A királyt nagy lelkesedéssel fogadták mindenütt. Midőn visszatért Madridba, a pályaudvaron már a királyné várta. A király átesett a megfűstölésen is s azután a közönség riadó éljenzése közt tért vissza a palotába. — A járványról kiadott hivatalos jelentések szerint július 1-én Aranjuezben 152 betegedés és 78 halálozás fordult elő. Magántudósítások szerint itt a járvány teljes erővel tört ki. Jul. 1-én az összes járványos helyeken 1300 lett beteg és 600 halt meg; jul. 3-ikáról 648 halálozást jelent a hivatalos táviró; ebből esett Madridra 4, Aranjuezre 42, a valenciai kerületre 420, Murciaiára 83 és Saragossára 34. Jul. 4-én beteg lett 1639, meghalt 825. Ebből Madridra 1, Aranjuezre 64 és a valenciai kerületre 565 halálozás esik.

A szudáni harctérről az elmúlt napokban több fontos és figyelemre méltó esemény híre érkezett. Így az angol kormány a dongolai tartományt, melynek meghódításáért Wolseley tábornok csapatai eredménytelenül küzdöttek, átengedte a fölkelő vezérnek. — Szuakint azonban, melyet a volt kormány szintén föladni szándékolt, az új kormány továbbra is megszállva tartani ha-

tározta, mint fontos kiinduló pontját Szudán kereskedelmi kiaknázásának.

Nem érdektelen továbbá azon tizenkét parancsolat sem, melyet a fölkelő vezér egyik Kairóban megjelenő arab laphoz intézett s melynek minden betűjéért a nevezett ujság teljes felelősséget vállal. Szól pediglen a tizenkét parancs a következő képen:

Mi Mohamed Akhmed, Isten kegyéből és a nép akaratából az izlam fekete próféta, a próféta igaz szava kedves terjesztőinek szives üdvözetünket!

Ha e sorokat megkapod, ne mulaszt el egy pillanatot se és közöljed ezeket újságodban, mely oly becses és oly kevésbe kerül, a mely a győzelmes Kairó városában jelenik meg és innen az egész világon elterjed.

Az üresfejűek országából (Európa) számos hirt kaptam, melyek engem nemcsak arra bátorítanak, hogy feladatomat tovább folytassam, hanem ösztönöznek arra is, hogy diadalutamon előrehaladjak észak felé és a Mindenható segítségével Egyiptomot, mely a hódító jogainál fogva különben is az enyém, elfoglaljam és az egyiptomi kérdést egy csapással megoldjam. Igen valószínű, hogy rövid idő alatt elfoglalom Kassala, Dongola és Wadi-Halfa városokat és azért küldöm neked, mint legőszintébb barátomnak ezt a tizenkét parancsolat, melyet végrehajtani akarok, mihelyt megtartom a győzelmes Kairóba bevonulásomat.

Az én tizenkét parancsom a következő:

1. Minden hitetlen, ki Egyiptomban vagy Alexandriában tartózkodik, legyen muzulmanná, vagy mérsároltassék le.

2. A bej és basa címek, melyekkel az utóbbi időben oly hallatlan visszaéléseket követtek el, eltörölnökök.

3. A hivatalokat, a melyek száma azonban tetemesen leszámítandó, a jövőben csak olyan igazhívókra szabad bízni, kik jól tudnak írni és olvasni arabsul és szerény fizetéssel is beérik.

4. Mindennemű egyenruha eltöröltetik és Ádám apám módjára fogunk járni.

5. Minden jószág, legyen az élő vagy élettelen, okos vagy okatlan, ingó és ingatlan, közös lesz.

6. A szerződések érvényüket veszítik. A konzulok visszaküldetnek. A reform. törvényszékek eltöröltetnek. Az ügyvédek, bírák és uzsorások elkergetetnek.

7. Valamennyi lap, a hívők úgy, mint a hitetlenek, eltöröltetnek, a te lapod kivételével, mely a mai naptól kezdve arab nyelven és képekkel fog megjelenni.

8. Minden európai iskola, különösen pedig azok, melyek a hatholikus és protestáns propaganda által állítottak föl, bezáratik.

9. A hivatalos nyelv az arab, vagy a szudáni legyen. Csak egy törvény lesz: a szent könyv.

10. Az idegenek, kik a hadseregbe becsempésztek magukat, elkergettetnek. A katonák csak egyiptomiak vagy szudániak lehetnek.

11. Az európaiak, kik mindamellett a Nil-völgyében akarnak maradni, díjat kötelesek fizetni, mely testük sulya szerint vetetik ki.

12. Azon kölcsönök, melyek európaiaknak adtak, a nép által elismertetnek és a gazul szerzett vagyon elvételik.

Ez képezi az új törvény tizenkét pontját; e pontok rögtön érvénybe lépnek, a mint én győzelmesen bevonulok és én kérélek téged, fiam a prófétában, hogy e pontokat lapodban közhírré tedd, hogy azokat mindenki megismerhesse és a dolgok új rendjére elkészülhessen. Addig ölellek és Allah szent áldását küldöm neked. Mohamed Akhmed.

Helyi és vegyes hírek.

— **Halálozás.** Urbán Tamás vagyonos községi polgár, nyugalmazott katonatiszt és községi képviselő, e hó 4-én szivbajban elhalt; temetése 5-én részvétellel történt. Béke poraira!

— **Vizbefut.** Néhai Tábit István fia, Tábit Jeremiás köztisztviselő álló polgártársunk 7 éves unokája, e hó 5-én délután 2 óra tájban, egy árokba meggyülemltet eső vízbe esett s belefulladt.

— **Népesedési mozgalom.** Ez év június havában született fiú: 21, nő: 23, összesen 44. Ezek között törvénytelen 1. Meghalt férfi: 20, nő: 14 összesen 34. Szaporodás 10. Házasságra lépett 5 pár. — Ez év második negyedében született fiú: 53, nő 61. Összesen: 114. Törvényes: 110, törvénytelen 4. Meghalt férfi: 78, nő: 56, összesen 134. Fogyatkozás 20. Házasságra lépett 17 pár.

— **Lopás.** Nagymérvű betöréses lopás történt e hó 5-ikére virradóra a község belterületén, a mi kor is Balázs Erzsébet kárára mintegy 300 forint értékű ág és ruhaneműket loptak el. Nevezett nő férjével együtt a sövényházi réten lakik, a község belterületén lévő házában lakó van, de a mondott alkalommal az sem volt otthon s így a betörők szabadon garázdálkodhattak. Az épület ablakain sem belső táblák, — sem keresztvasak nincsenek, s így a betörők az ablaküvegek bezúzása után a szobába könnyen behatolhattak, a honnét minden megmozdítható tárgyat, mint ág és ruhaneműket cipelték el; a szekrényeket is feltörték, s mint mondják, készpénzt is vittek el. — A rendőrség a tetteket nyomozza, de esorok irásáig eredménytelenül. Egy embert le is tartóztattak még vasárnap délelőtt, de — amit mindnyájan hittünk: ártatlansága bebizonyult, s még az nap este szabadon bocsátottak.

— **Villámcsapások.** A július 1-én történt zivatarok alkalmával községünk területén és a környéken több helyen leütött a villám és károkat is okozott. Azt már említettük, hogy a Mindszent-szegrári uton egy embert agyonsújtott. Ezen felül leütött a villám a percsojai majornál egy sertésóliba, a mit meg is gyújtott; a dilitorban 2 ökröt ütött agyon; a Mindszenti tanyák között is két helyen leütött a villám, az egyik nem okozott kárt, de a másik egy vontató buzát gyújtott fel. A szegrári határban egy tehenet talált és meg is ölte. Szentesen is beütött egy házba a villám, de légenyesebb kárt nem okozott. — Mondják azonban, hogy a szentesi külső határban, a derekegyházi oldalon egy tanyát gyújtott fel. Csongrádon pedig több házra esapott le s egypárt el is hamvasztott. — Ily nagymérvű villámcsapásoktól kísért zivatar már régen nem volt el felettünk.

— **Mennyit fog a nap júliusban?** Július 1-én a nap 4 óra 10 perckor kelt és 7 óra 58 perckor nyugodott le, tehát a nap hossza 15 óra 48 perc volt. 31-én a nap 4 óra 39 perckor kelt és 7 óra 33 perckor nyugszik le, vagyis a nap hossza 14 óra 54 perc lesz. E szerint a nap július hónapban 54 perccel, tehát majdnem egy egész órával fog; természetesen az éjszaka, ugyanannyival hosszabbodik.

— **A halál különféle életpálya szerint.** A festő elhalványodik; a lakatos lezárja szemét; a csendőrnek lelke szökik meg; az órásnak eláll az élete; az éji őrszenderedik; a harangozóknak utolsó órája üt; a levélhordó bevégzi életpályáját; a trombitásnak elfogy a szusz; a csavargót beveszi a föld; a lelenc apjához költözik; a szökevény jobb hazát keres; a szappanos hamuvá lesz, stb.

— **A papa órája.** X. ur panaszkodik a nejeinek: Kedvesem, nem tudom elképzelni, mi baja van az órámnak? Azt hiszem ki kell tisztíttatnom. „A kis lány erre nagy diadallal mondja: „Oh kedves papa, azt ne tedd, ma reggel én meg a Pista már jól megmostuk — a mosdotálban.

— **Verekedés.** A múlt héten sajnos esemény színhelye volt az „Uj-Világ.“ Ittak, mulattak és mint a nép műveletlenebb osztályánál gyakori szokás, meg is verekedtek végezetül, ugyanmilyre, hogy vér is folyt. A verekedők épen az intelligentiához tartoznak állásuknál fogva. Főrészes volt a verekedésben épen egy oly uri egyén, ki gyakran szemre-

hányólag mondotta a Pallavicini párt némely tagjairól, hogy azok az „értelmiség“ pártjának tartják magukat. No, annak az értelmiségi pártnak tagjai nem voltak ott, nem is kezdeményezték a verekedést, de az ellenpártból ott levők fenn hirdették „testvériség, egyenlőség“ mindenba használt phrásaikat ütötték arcul, amidőn tisztességes egyéneket vallási heccelés által bele kényszerítettek a verekedésbe.

— **Öngyilkosság.** Bártfai István helybeli asztalos iparos f. hó 8-án délelőtt 11 óra tájban, öngyilkossági szándékból pisztoly lövéssel véget vetett életének.

— **Árlejtés.** Folyó hó 5-én lett a szolgabírói hivatalnál a Mindszent—szegvár—szentesi országuton építendő kőátereszek és a már meglévő kijavítása árlejtés útján kiadva. Mint tudomásunkra esett, a vállalkozók Tihanyi Ferenc és Szőke Mátyás iparosok, kik az államépítészeti hivatal elírása szerint teljesítendő munkálatokat 997 frt 87 kr-ért vállalták el. — Ez ügy egyszerű regisztrálásán túl csak annyi hozzászólásunk van még a dologhoz, hogy éppen az ügy érdekében és a verseny nagyobbra tételéért, no meg hogy a mi iparosaink is, a kiknek élni szintén joguk van, tudomást vegyenek az árlejtésről, nemcsak a Szentesen megjelenő lapokban, de talán lapunkban is közzé lehetett volna tenni a vonatkozó hirdetményt. Hasonló eseteket tapasztaltunk már máskor is, hogy közérdekű hirdetéseknél, mindkét voltak legutóbb a pályázati hirdetmények is, lapunk mellőztetett; de nem szólunk, mert az a pár intelligens ember, a ki megyei állásokra reflektálhatna, talán a Szentesen megjelenő lapokból, vagy egyéb uton is tudomást szerezhet a dologról, de iparosaink ily nagy mérvű mellőzését nem hagyhatjuk szó nélkül s éppen az ő érdektükben felszólalni kötelességünknek tartottuk.

— **Néha a kapanyél is elsül!** mondja a közmondás. — Hát hogyné sülné el a bomba, ha mindjárt üresnek gondoljuk is! Ime egy példa: Kroi Agost bécsi gépgyáros beolvasztás végett üres bombákat vett. Egy 24 éves Wach János nevű vasöntő „tréfából“ tüzet dobott egy ily üres bombába. Ebben azonban még némi puskapor volt, mely a bombát szétrobbantotta, mi által Wach súlyosan, egy másik munkás pedig könnyebben sérült meg.

— **„Budagyöngye“ győzelme.** Hamburgból jelentik, hogy Budagyöngye (a soha le nem győzött „Kincsem ivadéka) az észak német Derby-versenyben hat lóhasszal — épugy, mint a „Kincsem“ — megnyerte a 20,000 márká nagy díjat. A közönség nem igen bizott a magyar lovakban; „Budagyöngye“ ellen nyolcszoros pénzt kínáltak, Solinger kapitány „Anná-“ja ellen tizenkétszerest és mégis „Anna“ másodiknak érkezett a célhoz, míg az angol versenyeken nagy győzelmeket aratott „Gallus“ (a tat tersallnál pari n egyeztek) harmadiknak jött be. Negyedik a „Gambetta“, melyre egyet tettek 10 ellen. A sportkörökben élénk feltűnést keltett a magyar telivér lovak ezen fényes győztese.

— **Lopás.** Epstein János, Derekegyháza községhez tartozó kisujvárosi bérlő kárára, eddig ismeretlen tettesek, a f. hó 3. és 4-ike közötti éjjelen három értékes csikót loptak el. — A tolvaj uraknak ugylászik, a mi megyénkben jó dolguk van, mert — legalább tudunkkal — még eddig egyetlen lopás tettesei sem kerültek kézre.

— **Villámütés a templomban.** A Várgédétől harmadfél órányira fekvő Csoma községben múlt hó 29-dikén — mint nekünk írják — a templom rendkívüli és igen gyászos esemény színhelye volt. Az isteni tisztelet alatt égi háboru támadt s a villám beesapott a templomba. Három fiatal asszony halva maradt, tizenhét más ájtatoskodó oly sérüléseket szenvedett, hogy ezek közül is csak néhánynak életéhez van remény. A három holtak maradt asszony közül kettő két testvérnél volt nőül. A sebesültnek dr. Neumann füleki orvos nyújtotta az első segílyt. — Egy másik levelező az esetet következőleg adja elő: A villámcsapás pillanatában többen kidőltek a padokból, mások a kövezeten rogytak össze, néhányan pedig a kóruson szenvedtek sujtó, égető fájdalmakat. — Ez alatt az oltár-

előtti téren kékes lánggomoly hempergett, majd sebesen keringve, elpattant, reesegeve sziporkázott, fojtó kéngezt terjesztett és hirtelen elosont. A füst és gőzzel töltött templom belseje akkor már olyan volt, mint egy gyászos csatatér! A megrémült ájtatoskodók az első pillanatban nem tudták: meneküljenek-e, vagy a sujtottak segélyére siessenek? Végre sikerült a mozdulatlanul maradtakat a templom előtti szabad térre kivonszolni, és akkor látták, hogy két fiatal — 25—26 éves — gyermekes asszony, halva, ketten pedig nagyobb mértben meg vannak bénítva. Ezek egyike az esp. plébános Findura István által provideáltatott is. — A kisebb-nagyobb mértben sujtottak száma megközelíti a 30-at és ezek néhányának testén lángszint, falombokat ábrázoló lenyomatok látszanak. Ma már tul vannak minden veszélyen. A villám a templom ajtó felett ütött magának rést, itt ott leszórta a vakolatot és a belső alapfalazatnál osont el a földbe. Nem gyújtott, se nagyobb rombolást az épületen véghez nem vitt.

— **A lelkiismeretes koldus X. ur találkozik régi ismerős koldusával:** Ezer menykő — kiált dübösen — maga 20.000 frtot nyert a lutrin és mégis koldui. — Csak nem kívánja, mert egy kis pénzem van, egész nap lustálkodjam s felhagyjak keresetemel. Én szorgalmas akarok lenni; kérem sir, adjon egy sout egy szegény nőnek, akinek 6 gyermeke éhezik.

— **Magyar szőlő Amerikában.** Csaknem bizonyosnak látszik — írja az „Amerikai Nemzetőr“ — azon sok oldalról hallott hír, hogy a szőlőművelést Amerikában magyarok honosították meg; 1832-ben volt az első magyar bevándorlás. Ekkor egy Haraszthy nevű család érkezett Amerikába és sok hányattatás után Kaliforniába került. A család, ki a régi hazában a szőlőművelés és borkereskedéssel is foglalkozott, hamar felismerte Kalifornia szőlőtermelési kedvező éghajlati viszonyait, s kutatásai után meggyőződött, hogy a szőlőtenyésztésre a föld is igen alkalmas; kísérletet tett s az valóban sikerült is. A család ma is él San Francisco-ban s Haraszthy Árpád — ki ugyan egy szót sem tud magyarul — ma is a legnagyobb borkereskedő és borkereskedők egyike. A magyarok Amerikában most is nagy előszeretettel foglalkoznak szőlőműveléssel. Így New Jersey állam egyik regényes fekvést vidékén Millingtonban van Malocsay Ferenc newyorki ügyvédnek egy kis birtoka, melyen jókora darab földet magyarországi, budai szőlővel ültetett be. A nagy gondval és szakavatottsággal rendezett szőlő a legszebb reményekre nyújt jogot. Ugy a föld minősége mint az éghajlati viszonyok felette kedvezőek a szőlőtermesztésre s a már 4000 töt számláló telep, s erről a múlt évben szüretelt bor beigazolta, hogy a magyar szőlővessző itt is valódi magyar zamatu bort terem, s hogy a fillokszera, mely a budai hegyekben oly borzasztó pusztításokat tett, itt nem árt a magyar szőlővesszőnek. A magyar szőlőt Malocsay „Clinton“ név alatt bocsátotta a piacra.

— **Uj ok az elválásra.** A Hymen rózsaláncait megunt embertársaink hálával lehetnek egy sanfranciskoi házaspár iránt, mely az elválásnak uj okát találta föl. Az uj találmány eléggé kényelmes és — mint az amerikaiakhoz illik — praktikus is. Egy tengerész orvos neje férjének hosszabb távollétét arra használta föl, hogy orvosi oklevelet szerzett a homeopathiából. Az allopatha tengerészorvos hazaérkezvén, nejeinek szemrehányásokat tett s „kuruzsló“ nak gunyolta. Neje persze nem maradt adós és férjét „ósi hentes“ nek cimezte. A kölcsönös gyöngédségeknek válpör lett a vége „az orvosi iskolák fölötti nézeteik összeférhetlensége“ alapján.

Kohn Gábor ur

szentesi sóraktárában a sónak métermázsája 11 frt. 60 kr.